

Sygn. akt

III AUa 779/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Katarzyna Kaczmarczyk-Kłak SSA Józef Pawłowski
	Protokolant	starszy sekretarz sądowy Maria Piekielek

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2020 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o podleganie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Przemyślu

z dnia 30 sierpnia 2018 r. sygn. akt III U 285/18

I. oddala apelację ,

II. zasądza od wnioskodawcy M. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. kwotę 240 zł (słownie : dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym .

Sygn. akt III AUa 779/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 grudnia 2020 r.

Decyzją z dnia 7 marca 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził, że M. K., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, nie podlegał dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu m.in. w okresie od 1 września 2017 r. do 30 września 2017 r. W podstawie prawnej decyzji powołane zostały: art. 83 ust. 1 pkt 2, art.6 ust. 1 pkt. 5, art. 11 ust. 2, art. 14 ust. 1,1 a i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.). W uzasadnieniu zaś faktycznym decyzji podano, że dobrowolne ubezpieczenie chorobowe wnioskodawcy ustało z dniem 1 września 2017 r. w związku z dokonaniem opłaty składek na ubezpieczenia społeczne w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc wrzesień 2017 r. po ustawowym terminie płatności. Jednocześnie organ rentowy naprowadzał, że w dniu 27 listopada 2017 r. M. K. złożył wniosek o przywróceniu terminu zapłaty składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za ww. miesiąc nie podając jednak jakiegokolwiek przyczyny usprawiedliwiającej to opóźnienie, co skutkowało nieuwzględnieniem tego wniosku . Niezależnie od tego organ rentowy podawał , że uprzednio wnioskodawca już sześciokrotnie starał się o przywróceniu terminu płatności składek na ten rodzaj ubezpieczenia uzyskując w czterech przypadkach na powyższe zgodę. Z kolei w przebiegu ubezpieczenia chorobowego wnioskodawca deklarował różne podstawy wymiaru składek , w tym ostatnio w wysokości 7000 zł za miesiąc luty 2015 r. 9000 zł za miesiąc marzec 2015 r. a za miesiąc kwiecień 2015 r. wysokości 2375 zł co stanowiło o tym, że zadeklarowane wyższe podstawy wymiaru składek były podstawą do obliczenia wysokości zasiłku chorobowego na którym ubezpieczony przebywał w okresach od : 12 maja 2015 r. do 12 czerwca 2015 r. od 15 czerwca 2015 r. do 11 listopada 2015r. , od 9 grudnia 2015 r. do 7 czerwca 2016 r., od 9 czerwca 2016 r. do 28 grudnia 2016 r., od 31 grudnia 2016 r. do 13 stycznia 2017 r., od 19 stycznia 2017 r. do 23 stycznia 2017 r. , od 25 stycznia 2017 r. do 10 marca 2017 r. i od 27 marca

2017 r. do 22 lipca 2017 r. przy czym do obliczenia wysokości zasiłku chorobowego należnego za okres od 20 października 2017 r. do 3 listopada 2017 r. od 5 grudnia 2017 r. do 10 grudnia 2017 r. i od 13 grudnia 2017 r. do 19 grudnia 2017 r. została wzięta podstawa wymiaru składek za miesiąc październik 2017 r. Tak więc w przypadku wyrażenia zgody na opłacenie składki na ubezpieczenie chorobowe wnioskodawcy za wrzesień 2017 r. po ustawowym terminie płatności do wyliczenia wysokości zasiłku chorobowego za wyżej wymienione okresy począwszy od 20 października 2017 r. wzięta zostałyby poprzednio wyższa podstawa wymiaru składek .

Wnioskodawca M. K. odwołał się od decyzji ZUS do Sądu Okręgowego w Przemyślu. W odwołaniu z dnia 11 kwietnia 2018 r. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez potwierdzenie podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od 1 września 2017 r. do 30 września 2017 r., przy zasądzeniu od pozwanego organu rentowego poniesionych kosztów postępowania .wnioskodawca zarzucił, że opłata składek za miesiąc wrzesień 2017 r. nastąpiła w terminie skoro w dniu 16 października 2017 r. za pomocą systemu bankowości internetowej wykonał 3 przelewy na rachunek bankowy ZUS w tym ten obejmujący składki na ubezpieczenie zdrowotne , jedynie przy dacie księgowania w dniu 17 października 2017 r. , co tym samym stanowi, że przesądzająca w tym względzie winna być data transakcji tj. dzień 16 października 2017 r. Niezależnie od tego -z ostrożności procesowej - odwołujący się podnosił, że nawet gdyby przyjąć że doszło do opóźnienia w opłacie składek to było ono minimalne bo za ledwie jednodniowe, co uzasadnia wyrażenie zgody na opłatę składki na ubezpieczenie chorobowe za miesiąc wrzesień 2017 r. po terminie.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 11 maja 2018 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie żądania wnioskodawcy przy obciążeniu go kosztami zastępstwa procesowego Zakładu według norm przepisanych , podkreślając niekonsekwencję odwołującego się który twierdząc, że opłacił składki w terminie równocześnie złożył wniosek o wyrażenie zgody na ich opłatę po terminie . Niezależnie od tego pozwany organ rentowy podnosił , że decydująca dla przyjęcia daty opłaty składek jest data

obciążenia rachunku bankowego tj. data w której rachunek ten został pomniejszony o kwotę składki a nie data wystawienia polecenia .

Sąd Okręgowy w Przemyślu, po rozpoznaniu sprawy , wyrokiem z dnia 30 sierpnia 2018 r. (sygn. akt III U 285/18) oddalił odwołanie M. K. , zasądając jednocześnie od wnioskodawcy na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego . Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił ,że M. K. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od 15 stycznia 2010 r. do 1 listopada 2010 r. a następnie od 1 czerwca 2012 r. do nadal .W dniu 10 października 2017 i. Lj. w ostatnim dniu terminu płatności składek .wnioskodawca za pomocą systemu bankowości internetowej (...) Banku (...) SA- z rachunku bankowego należącego do M. G. (1) - zlecił bankowi dokonanie na rzecz ZUS przelewu kwoty 1060,81 zł tytułem składek na ubezpieczenia społeczne w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc wrzesień 2017 r. Przelew ten został zrealizowany i zaksięgowany na koncie pozwanego organu rentowego w dniu 17 października 2017 r. Wnioskodawca w dniu 27 listopada 2017 r. złożył wniosek o przywróceniu terminu płatności składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc wrzesień 2017 r. nie podając przy tym żadnego uzasadnienia. W piśmie z dnia 7 grudnia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. poinformował M. K. , że zgoda na przywrócenie terminu płatności wyżej wymienionej należności składkowej nie została wyrażona. Pismem 20 grudnia 2017 r. wnioskodawca zwrócił się do pozwanego organu rentowego o ponowne przeanalizowanie sprawy. W odpowiedzi na powyższe organ rentowy pismem z 25 stycznia 2016 r. poinformował odwołującego się, że prośba o przywrócenie terminu płatności składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za wrzesień 2017 r. jest bezzasadna. W dniu 7 lutego 2016 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. wpłynął wniosek M. K. o wydanie decyzji o podleganiu dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, wobec czego Zakład wydał- zaskarżoną w niniejszym postępowaniu - Decyzję z dnia 7 marca 2018 r. Jednocześnie Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawca uprzednio już sześciokrotnie starał się o przywrócenie terminu płatności składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe uzyskując w czterech przypadkach zgodę na powyższe ZUS . W oparciu zaś o postanowienia Regulaminu Świadczenia przez (...) (...)SA usług w ramach prowadzenia rachunków oszczędnościowo -rozliczeniowych oraz rachunków oszczędnościowych dla osób fizycznych Sąd Okręgowy ustalił ,że realizacja dyspozycji polecenia przelewu następuje w dacie złożenia dyspozycji w banku, nie później niż w następnym dniu roboczym przy czym za moment otrzymania przez bank zlecenia płatniczego polecenia przelewu wychodzącego uznaje się dzień dokonania autoryzacji zlecenia płatniczego w przypadku gdy zlecenie to ma miejsce w dniu roboczym do godziny granicznej lub w sobotę do godziny granicznej. W sytuacji zaś otrzymania zlecenia po tej godzinie jest to pierwszy dzień roboczy następujący po dniu złożenia zlecenia przelewu. W przypadku zaś zlecenia dokonanego przez wnioskodawcę w dniu 16 października 2017 r. z rachunku M. G. (1)do jego realizacji doszło już w dniu następnym tj. 17 października 2017 r. i był to dzień obciążania tego rachunku bankowego . W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Przemyślu dokonując oceny prawnej sprawy uznał żądanie odwołania za nieuzasadnione a zaskarżoną decyzję ZUS za trafną i odpowiadającą prawu. Przesądżając bowiem powyższym sposobem , że składka na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe wnioskodawcy za miesiąc wrzesień 2017 r. została uiszczona z jednodniowym opóźnieniem , przy podkreślanii, że decydująca w tym względzie jest data obciążenia rachunku bankowego Stosownie do art. 59 § 1 pkt. 1 i art. 60 § 1 pkt 2 ordynacji podatkowej w zw. z art. 31 ustawy systemowej (przy przywołaniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2017 r. II UK 417/16, LEX nr 2390728) co w tym wypadku miało miejsce już w 17 września 2017 r. w sytuacji gdy termin opłaty składek upływał z dniem 16 września 2017 r.(jako, że dzień 15 września 2017 r. przypadał w niedzielę), Sąd Okręgowy w Przemyślu jednocześnie podzielił stanowisko pozwanego organu rentowego o braku podstaw do wyrażenia zgody na opłacenie składki po terminie (art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) w sytuacji gdy odwołujący w żaden sposób nie uzasadnił swojego w tym przedmiocie wniosku nadto nie pierwszego już w przebiegu jego ubezpieczenia chorobowego . Równocześnie Sąd I instancji podkreślał, że ubezpieczenie chorobowe osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą ma dobrowolny charakter i jego powstanie uzależnione jest od woli samego ubezpieczonego zaś warunkiem trwania tego ubezpieczenia jest terminowe opłacanie należnych z tego tytułu składek .W podstawie prawnej wyroku oprócz wyżej wskazanych przepisów prawa materialnego powołany został art. 477 ⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c., zaś w zakresie przyjętego

rozstrzygnięcia kosztach procesu art. 98 § 1 k.p.c. wzw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r.

w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r., poz. 265) .

Wyrok Sądu Okręgowego w Przemyślu z dnia do 30 sierpnia 2018 r. zaskarżony został przez wnioskodawcę M. K. , który zarzucając w apelacji naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na przyjęciu przez sąd orzekający, iż nie dochował ustawowego terminu zapłaty składek a w szczególności przyjęciu, że dzień wprowadzenia do realizacji przelewów nie jest dniem nieobciążania rachunku bankowego , a także naruszenie prawa materialnego tj. art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez błędne uznanie, że opłacenie składki należnej na ubezpieczenie chorobowe za miesiąc wrzesień 2017 r. nastąpiło po terminie , względnie, że nie zachodzi uzasadniony przypadek wyrażenia zgody na opłacenie składki po terminie , wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie żądania odwołania, przy obciążeniu pozwanego organu rentowego poniesionymi kosztami procesu za obie instancje ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego jako części kosztów procesu. W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżący w szczególności podkreślał, że obciążenie rachunku bankowego następuje z chwilą wydania dyspozycji przelewu a to miało miejsce w dniu 16 października 2017 r. , tym samym data księgowania 17 października 2017 r. nie ma w tej sprawie znaczenia. Niezależnie od tego apelujący podnosił że gdyby nawet nie zgodzić się z tym stanowiskiem to jednodniowe opóźnienie w opłacie składek jest uzasadnionym przypadkiem do wyrażenia zgody na opłatę tych należności po terminie . W tym kontekście wnioskodawca podkreślał, że nie powinien ponosić ujemnych skutków opóźnienia w realizacji transakcji przez bank, skoro sam dochował należytej staranności dokonując przelewów w ustawowym terminie do opłaty składek.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie apelacji wnioskodawcy jako bezzasadnej przy obciążeniu skarżącego poniesionymi na tym etapie postępowania kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podkreślając zarówno prawidłowość ustaleń faktycznych jak i oceny prawnej sprawy Sądu I instancji.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację wnioskodawcy M. K. , zważył co następuje ;

Wniesiony przez wnioskodawcę środek odwoławczy nie może wyrzucić pożądanego skutku. Wbrew bowiem zarzutom zaskarżenia wyrok Sądu Okręgowego w Przemyślu z dnia 30 sierpnia 2018 r. oparty został na prawidłowych ustaleniach faktycznych a w efekcie na właściwej ocenie prawnej sprawy . Przede wszystkim już na wstępie należy w zdecydowany sposób odrzucić stanowisko apelującego co do terminowego uiszczenia przez niego składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc wrzesień 2017 r. Tak jak bowiem słusznie podkreślił to Sąd I instancji , zgodnie z art. 59 § 1 pkt. 1 i art. 60 § 1 pkt. 2 ordynacji podatkowej w zw. z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w przypadku rozliczeń bezgotówkowych dniem zapłaty składki jest dzień obciążenia rachunku bankowego na podstawie polecenia przelewu, przy czym jako dzień obciążenia rachunku bankowego należy rozumieć dzień, w którym rachunek bankowy został pomniejszony o kwotę składki. Tym samym nie jest tym dniem dzień zlecenia bankowi dokonania operacji ani też dzień kiedy pieniądze trafią na rachunek organu rentowego (bliżej na ten temat w powołanym już przez Sąd Okręgowy w Przemyślu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2017 r. II UK 417/16, LEX nr 2390728) Dlatego też w każdym przypadku tak istotna jest umowa rachunku bankowego bo bank wykonuje dyspozycję dłużnika w sposób przewidziany w tej umowie. W okolicznościach zaś faktycznych przedmiotowej sprawy umowa łącząca M. G. (1) (z rachunku którego dokonano obciążenia składkami na ubezpieczenia społeczne w tym i dobrowolne ubezpieczenie chorobowe wnioskodawcy za wrzesień 2017 r.) z (...) Bank (...) SA przewidywała , że w tym względzie istotna jest godzina złożenia zlecenia , bo w sytuacji gdy następuje to już po godzinie granicznej w dniu roboczym (a jest to godz. 11:30) do obciążenia rachunku dochodzi już w dniu następnym . Jak przewiduje ponadto Regulamin Świadczenia przez (...) Bank (...) SA usług w ramach prowadzenia rachunków oszczędnościowo -rozliczeniowych oraz rachunków oszczędnościowych dla osób fizycznych w tej ostatniej sytuacji polecenia przelewu wychodzącego przez system bankowości elektronicznej w dniu roboczym

po godzinie granicznej) uznaje się wręcz ,że następny dzień roboczy jest momentem otrzymania przez bank zlecenia płatniczego polecenia przelewu . Tym samym niewątpliwie odwołujący się w dniu 16 października 2017 r. wykonał za pomocą systemu bankowości internetowej 3 przelewy na rachunek bankowy ZUS , ale najwidoczniej już po godzinie granicznej, co tym samym stanowiło o obciążeniu rachunku dopiero w dniu następnym, a więc już po ustawowym terminie opłaty składek . O tym zaś, że do obciążenia tego dozło dopiero w dniu 17 października 2017 r. świadczy też przedłożona przez wnioskodawcę kserokopia wydruku z rachunku bankowego M. G. (1) dotycząca omawianej operacji, w której odnotowano pomniejszenia salda po transakcji dopiero w wyżej wskazanej dacie . W tej sytuacji przesądzenia wymagało więc jedynie czy istnieje przewidziany w art. 14 ust.2 pkt 2 ustawy systemowej uzasadniony przypadek do wyrażenia zgody na opłacenie przez wnioskodawcę składki na ubezpieczenie chorobowe po terminie . W tym jednak względzie Sąd Apelacyjny w zupełności zgadza się z Sądem Okręgowym w Przemyślu , że w przypadku wnioskodawcy nie ma ku temu jakichkolwiek podstaw . Nie dość bowiem ,że powyższy wniosek nie został przez niego w żaden sposób uzasadniony (odwołujący się w całym toku postępowania nie naprowadzili na żadne obiektywnie istniejące przeszkody do zapłaty składki w terminie) to nadto nie był to pierwszy a już 7, w przebiegu jego ubezpieczenia chorobowego, przypadek niedochowania terminu do opłaty składki na ten rodzaj ubezpieczenia . Z kolei dobrowolny charakter ubezpieczenia chorobowego osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą w szczególny sposób od nich wymaga dochowania należytej staranności w terminowym opłacaniu składek , skoro chcą korzystać z przewidzianych dla tego ubezpieczenia świadczeń (por wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2016 r. I UK 35/15, OSNP 2017/8/99). W tym kontekście stwierdzić zaś należy, że nic nie stało na przeszkodzie aby wnioskodawca stosowne polecenie przelewu składek dokonał przed dniem 16 października 2017 r. Ponadto z opisanego w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji przebiegu dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego wnioskodawcy wynika, że ubezpieczenie to traktowane jest przez niego dość instrumentalnie ,przy kilkukrotnych zmianach wysokości podstawy wymiaru składek co rzutowało na wysokość pobieranych później i to przez długi okres czasu zasiłków chorobowych .

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów i na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono o oddaleniu apelacji wnioskodawcy jako bezzasadnej (pkt I sentencji wyroku).Tak określony końcowy wynik sprawy uzasadniał z kolei obciążenie skarżącego poniesionymi przez pozwany organ rentowy w postępowaniu apelacyjnym kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 240 zł, o czym orzeczono jak w pkt. II sentencji wyroku, na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., przy uwzględnieniu minimalnej stawki wynagrodzenia fachowego pełnomocnika ZUS przewidzianej w § 10 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r.,poz.265).